
Prof. Aleksander Lasoń
Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego w Katowicach
Uniwersytet Śląski, Wydział Artystyczny w Cieszynie

Mikołów, 20.06.2018r.

RECENZJA

**dotycząca pracy doktorskiej mgr. Pawła Kwapińskiego
w związku z postępowaniem doktorskim
w dziedzinie sztuk muzycznych
w dyscyplinie artystycznej kompozycja i teoria muzyki**

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

Paweł Kwapiński ukończył z wyróżnieniem Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku w klasie gitary Joanny Rudnickiej. Odbił studia licencjackie na Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie kompozycji Prof. Andrzeja Dziadka.

Studia magisterskie ukończył z wyróżnieniem na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie kompozycji Prof. Pawła Łukaszewskiego.

W latach 2013-2017 odbył Podyplomowe Studia Kompozycji w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Mariana Borkowskiego, które ukończył z wyróżnieniem.

Umiejętności kompozytorskie doskonalił podczas lekcji mistrzowskich i kursów prowadzonych m.in. przez Marcina Zalewskiego, Pavła Steidla, Krzysztofa Meyera, Hannę Kulenty, Krzesimira Dębskiego, Pawła Szymańskiego i Dominika Karskiego.

Kandydat spełnia się również w roli pedagogicznej. Prowadził działalność nauczycielską w Szkole Muzycznej w Warszawie oraz kursy instrumentalne w Wiśle.

W latach 2013-2016 uczył w Akademii Sztuki w Szczecinie.

Jest członkiem Koła Młodych Związku Kompozytorów Polskich oraz Stowarzyszenia Autorów ZAiKS.

Jako animator kultury organizował koncerty muzyki współczesnej, m.in. w ramach Koła Młodych Związku Kompozytorów Polskich (w którym pełnił funkcję członka Zarządu) oraz w roli pracownika naukowego Akademii Sztuki w Szczecinie.

DZIAŁALNOŚĆ KOMPOZYTORSKA, ORGANIZACYJNA I PEDAGOGICZNA

Dorobek kompozytorski doczekał się nagród kompozytorskich, m. in. tytuł laureata konkursu (miejsc nie przyznawano) podczas I Konkursu Kompozytorskiego Koła Naukowo-Artystycznego Wydziału Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie w 2012 roku, tytuł laureata konkursu (miejsc nie przyznawano) na III Konkursie Kompozytorskim im. Zygmunta Mycielskiego w Warszawie w 2012 roku, I miejsce na 55. Konkursie Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda w Warszawie w 2014 roku, wyróżnienie na Konkursie Kompozytorskim z okazji 40-lecia Instytutu Polskiego w Wiedniu w 2014 roku: kwalifikacja do finału konkursu - Jean Sibelius Composition Competition, Hämeenlinna - Finlandia w 2015 roku, także najnowsze osiągnięcie w postaci rekomendacji Krajowego Jury polskiej sekcji International Society for Contemporary Music do wykonania kompozycji *Dance of piano* podczas Światowych Dni Nowej Muzyki ISCM w Pekinie.

Paweł Kwapiński doczekał się także wielu nagród jako muzyk - instrumentalista, w zakresie gry na gitarze, koncertując także w Polsce jak i za granicą.

Doktorant jest autorem utworów o różnym charakterze i ciężarze gatunkowym, o różnym aparacie wykonawczym, bogactwie poszukiwań na gruncie współczesnej muzycznej formy i treści.

Twórczość kompozytorska obejmuje kompozycje na różne składy wykonawcze, od solowych, poprzez składy kameralne, aż do prac przeznaczonych na duże składy wykonawcze, a także utwory chóralne i muzykę elektroakustyczną.

Kompozycje Kandydata były wykonywane przez uznanych solistów, zespoły oraz orkiestry, m.in.: Bożenę Harasimowicz, Leszka Lorenta, Marcina Tadeusza Łukaszewskiego, Pawła Zagańczyka, TWOgether Duo, Orkiestrę Symfoniczną Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Orkiestrę Kameralną Ensemblage, Orkiestrę Kameralną Progress. Współpracował także z uznanymi muzykami jazzowymi, m.in. Ignacym Janem Wiśniewskim. Wiele jego utworów uzyskało edycje koncertowe, również w ramach festiwalu, m. in.: Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Gospel Camp Meeting, „Muzycznej Sceny Młodych” w Toruniu, Gdańskich Impresji Muzycznych, Gdańskiej Sztuki Interpretacji Muzyki Akordeonowej XX i XXI Wieku. Kilka utworów zostało wydanych na płytach CD (m.in. kroniki dźwiękowe festiwalu „Warszawska Jesień”).

Do najważniejszych miejsc prezentacji dorobku należy - Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie, 3 Festiwal Młodzi Artyści w Krakowie, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, Polnisches Institut Wien, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luśławicach. Szczegóły prezentacji dorobku w dokumentacji Kandydata.

Dorobek artystyczny kandydata to także działalność pedagogiczna.

"(...)Prowadziłem działalność pedagogiczną w Szkole Muzycznej w Warszawie oraz kursy instrumentalne w Wiśle. W latach 2013-2016 pracowałam w Akademii Sztuki w Szczecinie prowadząc zajęcia z "Instrumentacji", "Propedeutyki kompozycji i aranżacji" i "Aranżacji i instrumentacji" na orkiestrę dętą na Wydziale Edukacji Muzycznej. Jako organizator życia muzycznego wykazuję się działalnością tworzenia koncertów (m. in. koncertów muzyki współczesnej w Gdańsku) oraz w ramach Kół Naukowych Akademii Muzycznej w Gdańsku i Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie oraz Koła Młodych Związku Kompozytorów Polskich - jako członek zarządu Koła Młodych(...)."

Paweł Kwapiński¹

Jako pracownik Akademii Sztuki w Szczecinie wykazał się działalnością organizatorską, koordynując wydarzenie "Nowa Muzyka", podczas której zaprezentowano polską najnowszą muzykę fortepianową.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Dziełem artystycznym w przewodzie doktorskim jest *Pentadrama na orkiestrę symfoniczną*. Czas trwania kompozycji (5-częściowej, *attacca*) to ok. 27 minut.

Skład orkiestry ulega drobnej modyfikacji poprzez dodanie saksofonu altowego, tenorowego i barytonowego, poszerzenie składu o klarnet basowy, a w grupie fletów poprzez dodanie fletów altowych. Bardzo rozbudowana pozostaje także partia perkusyjna w postaci aż 34 instrumentów dla 4 perkusistów.

"(...)Pentadrama powstawała w latach 2015-2017. Głównym czynnikiem inspirującym proces formowania się jej muzycznej substancji były szerokie możliwości fakturotwórcze, które stwarza medium wykonawcze w postaci orkiestry symfonicznej. Poszukiwania strukturalne oparte na operowaniu wielkim zespołem instrumentalnym pociągnęły za sobą jego dalsze rozbudowanie - do typowego dla orkiestry symfonicznej zestawu instrumentów zostały dodane kolejne, rzadko spotykane w jej składzie(...)."

cyt. Paweł Kwapiński²

² Paweł Kwapiński- *Praca doktorska "Rola faktury i wariatywnego przekształcenia materiału muzycznego w kształtowaniu formy muzycznej Pentadramy na orkiestrę symfoniczną"*

Jedyną uwagą niech pozostanie fakt, iż partytura jest niezwykle rozbudowana, wykorzystuje *divisi*, w niektórych miejscach obsadzając w roli *quasi-solisty* aż 24 wykonawców w partii skrzypiec, co czyni przekaz mało czytelnym, gubiąc niejako detale zapisane w partyturze i analogicznie w innych miejscach.

Przedstawiona kompozycja doktoranta świadczy o jego znajomości materii brzmieniowych poszczególnych instrumentów co szczególnie przejawia się w bogatej gamie środków kolorystycznych zastosowanych w przedstawionej partyturze. Autor ukazuje w partyturze swój trafny, wewnętrzny imperatyw. Zróżnicowany sposób notacji utworu – czyli połączenie tradycyjnej notacji wraz ze współczesnymi rozwiązaniami graficznymi jest trafnym odzwierciedleniem zamierzeń kompozytora w zakresie poszukiwań odmiennych rozwiązań fakturalnych i nowych pomysłów twórczych i tym samym stanowi ważny punkt na drodze kompozytorskiego rozwoju Doktoranta.

Wymienione aspekty zastosowane w przedstawionej partyturze czynią ją ciekawą, dając szerokie pole popisu dla wykonawcy, jak i samego dyrygenta. Zamysł kompozycyjny jest spójny i jednolity, logiczny i precezyjny, oddziałowuje głęboko na słuchacza poprzez wyrazistość, żywy, wewnętrzny oddech i ekspresję.

Przejrzałem zgłoszoną do przewodu doktorskiego partyturę i starałem się „wysłuchać” w miarę precyzyjnie w tę muzykę. Utwór przyjmuję i doceniam wkład pracy włożony w przedstawioną kompozycję. Utwór oceniam jako wartościowy, zasługujący na akceptację jako podstawę pomyślnego postępowania kwalifikacyjnego

OCENA PRACY TEORETYCZNEJ

Przedstawiona w przewodzie doktorskim praca teoretyczna, będąca dopełnieniem dzieła płytowego to ***Rola faktury i wariatywnego przekształcania materiału muzycznego w kształtowaniu formy muzycznej Pentadramy na orkiestrę symfoniczną*** Praca napisana pod kierunkiem Prof. dr. hab. prof. Mariana Borkowskiego.

Założenia twórcze przedstawione w pracy teoretycznej Kandydat podzielił na rozdziały opisujące genezę kompozycji, inspiracje, podstawowe informacje o kompozycji, założenie i plan działań analitycznych, typologię struktury fakturalnej - jednowarstwowe i dwuwarstwowe układy fakturalne, układy ostinatowe, swobodne struktury imitacyjne, technika wariatywnego przekształcenia materiału muzycznego, architektonika formy muzycznej.

"(...)Działania analityczne obejmą trzy kluczowe zagadnienia: typologię struktury fakturalnej, technikę wariatywnego przekształcania materiału muzycznego i dookreślenie roli tych czynników w kształtowaniu architektoniki formy muzycznej. Tematyka ta przyczyni się do ujawnienia najistotniejszych właściwości kompozycji, umożliwiając jednocześnie ich kompleksową charakterystykę(...)"

cyt. Paweł Kwapiński³

Autor podaje wyczerpującą wiedzę, posługuje się poprawnym terminologicznie językiem.

Trafnie i bogato opisana bibliografia czyni komentarz ciekawym, o wyraźnym rysie indywidualnych zainteresowań Doktoranta. Wszystko to świadczy o tym, że Kandydat podszedł do zagadnienia w sposób dojrzały, przemyślany, przekazując w pracy swoje osobiste spostrzeżenia dotyczące analizy, bardzo szczegółowej, architektonicznej, suchej i może nazbyt teoretycznej.

Komentarz wzbogacony jest bardzo ciekawymi planszami, rozkładanymi tabelami i ilustracjami, wykresami, ukazując tym samym dbałość o precyzję, jak i ukazując ogrom pracy włożony w przygotowanie tychże ilustracji. Komentarz analityczny napisany zgodnie z przyjętymi regułami pisania prac tego typu.

W przedstawionym komentarzu analitycznym ujawnia się zamiłowanie do porządku, przejrzystości podejmowanych zagadnień. Logiczne, przemyślane zestawienie kolejnych fragmentów partytury, samoświadomość przebiegu utworu uwidacznia się poprzez uwypuklenie pewnych problemów kompozytorskich w komentarzu autorskim.

Autor z precyzją opisuje kolejne problemy zawarte w partyturze, co wskazuje na wysoką świadomość kompozytorską o jasno wytyczonych celach. Kompozytor ciekawie tworzy swoje własne, indywidualne formy dla pomysłów twórczych, które ukazują z jednej strony świadomość pewnej spójności, a z drugiej strony bogactwo pomysłów i inwencję twórczą wraz z bagażem doświadczeń na gruncie tworzenia na różne składy wykonawcze.

³ Paweł Kwapiński- *Praca doktorska "Rola faktury i wariatywnego przekształcenia materiału muzycznego w kształtowaniu formy muzycznej Pentadramy na orkiestrę symfoniczną"*

KONKLUZJA

Postać Pawła Kwapińskiego, po analizie przedstawionego dzieła wraz z komentarzem autorskim jawi się jako sylwetka artysty ciekawego, poszukującego, posiadającego silną potrzebę doświadczenia na gruncie architektoniki kompozycji, jej walorów teoretycznego układania kolejnych segmentów, wchodzenia w intelektualne założenia, widząc w analizowanym utworze potencjał, i żywiąc nadzieję, iż kolejne utwory w tece kompozytorskiej będą stanowiły znaczną wartość artystyczną dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Współcześnie żyjący kompozytor, a zwłaszcza młody kompozytor, stoi przed dużym problemem dotyczącym wykonywania i zapotrzebowania na współczesną muzykę. Zadanie to utrudnia wszechobecna rola mocno destrukcyjnej krytyki w mediach i niestety ważnych pismach muzycznych.

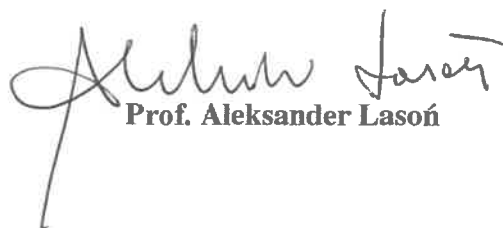
Powołując się na moje spostrzeżenia odnośnie kondycji polskiej kompozycji - obecnie żyjący kompozytor ma niełatwe zadanie do spełnienia, zachwiane zostały kryteria wartości i piękna stylu. Wymaga to od artysty-kompozytora ukształtowania na nowo naszych odniesień do przeszłości sztuki, muzyki i do roli artysty w znaczeniu ogólnym. Niełatwo jest wyjść z tej próby z bagażem dzieł niepodważalnych estetycznie i kompozytorsko. Coraz trudniej także o wartościowe i bogate rangą wykonania.

Przedstawiona dokumentacja zawiera przygotowany wykaz wykonań i prawykonań na różnego rodzaju festiwalach i koncertach. Ilość przedstawionych miejsc prezentacji dorobku artystycznego niewątpliwie świadczy o zaangażowaniu w popularyzację swoich kompozycji, pozostawiając jednak pewien niedosyt w kwestii różnorodności, wielości działań twórczych i rangi przedstawionych miejsc wykonań i ich znaczenia dla twórczego rozwoju kompozytora, jak i samego sfinalizowania przewodu doktorskiego, którego głównym założeniem jest bogata i posiadająca duże podłoże fundamentalne i znaczeniowe, prezentacja dorobku twórczego. Pragnąc wyrazić artyście swoją życzliwość, oczekuję tym samym od Kandydata poszerzenia zakresu działań twórczych.

Wierzę, że ślad owych fundamentalnych rozterek na gruncie poszukiwań z jednej strony, a z drugiej trafne, ale niezwykle oryginalne i nowe łączenie zdobyczy poprzednich epok z tym, co nowe, nie odkryte pojawi się w przyszłych kompozycjach Doktoranta Pawła Kwapińskiego i przyniesie niezwykłą satysfakcję kompozytorowi, a nade wszystko słuchaczowi.

Mimo tych kilku uwag widzę w dotychczasowej drodze i w przedłożonej partyturze *Pentadramy* na orkiestrę symfoniczną, wraz z opisem teoretycznym, podstawę do pomyślnego sfinalizowania przewodu doktorskiego, stawiając wniosek o nadanie Panu Pawłowi Kwapińskiemu stopnia doktora w zakresie kompozycji. Pragnę jasno zaznaczyć swój szacunek dla Autora i wysiłku twórczego włożonego w przygotowanie kompozycji do przewodu doktorskiego.

Osiągnięcia mgr. Pawła Kwapińskiego stanowią pozytywny wkład w rozwój dziedziny sztuk muzycznych zgodnie z art. 16 Ustawy z dnia 14. 03. 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – Dz. U. nr 65, poz. 595 z 2003 r. wraz ze zmianami.

Prof. Aleksander Lasoń